

Bažant malajský – *Polyplectron malacenze* (Scopoli, 1786)

Kohout

Slípka

Klasifikován jako **Vulnerable (VU, zranitelný)**. Je uveden v úmluvě CITES, příloha II.

Výskyt

Je endemitem Malajského poloostrova. Jeho teritorium je výrazně fixováno na nížinu, vyskytuje se převážně do 150 m a limitní výška je 300 m, kde obývá primární nížinné lesy. Bohužel díky kácení lesů a zemědělské činnosti se plocha lokalit jeho výskytu oproti roku 1970 zmenšila o 75 %. Na dřívějších lokalitách v Myanmaru, Thajsku a Sumatře byl již vyhuben. Na úbytku populace se též podílí lov a obchod. Jeho populace přežívá, je potvrzena v pěti národních parcích a nyní se odhaduje na 2 500–7 000 jedinců. Což je za posledních 10 let pokles o dvě třetiny.

Popis

Délka: kohout 53 cm; slípka 43 cm
Délka ocasu: kohout 24 cm, slípka 19 cm
Hmotnost: kohout okolo 600 g,
slípka asi 500 g

Kohout má celé tělo hnědě zbarvené se světlou kresbou na křídlech. Na krku má každé pero zakončeno kovově zbarveným okem, všech 22 ocasních per je zakončeno vždy dvěma oky. Břicho a hrudník jsou šedohnědé s jemnou světlou kresbou. Hlava je stejné barvy, na ní je chocholka v době toku výrazně nakloněná nad zobák a má nafialovělý odstín. Oči jsou tmavé s modrou duhovkou. Kůže v okolí očí má oranžové zbarvení. Zobák je šedý, nohy s ostruhami také.

Slípka je drobnější, na nižší noze. Základní zbarvení je stejné jako u kohouta, pouze o něco tmavší. Oka na peří jsou méně četná a pouze velmi matná. Chocholka je menší a vzpřímená, oči tmavé, jejich okolí oranžové. Nohy jsou šedé, bez ostruh.

Krmivo

V přírodě se skládá ze semen, různého ovoce a především z různého hmyzu a měkkýšů. Já ve svém chovu zkrmuji kompletní granule pro bažanty, vždy odpovídající danému období a věku. Chovným ptákům mimo reprodukci krmím (VIII-I) BŽ3, v době reprodukce (II–VII) BŽN pro bažantí nosnice. Vylhnutým kuřatům do stáří 2–3 týdnů podávám startér firmy Iframix pod názvem Gibier Start (hrubá bezprašná drť), potom pokračuji granulovanou směsí BŽ1 (2 mm) do věku 5 týdnů, pak začínám přidávat granulovanou BŽ2 (4 mm), kterou zkrmuji až do 6 měsíců věku. K těmto směsím přidávám od stáří 6 týdnů směs zrnin Sierduivenvoer kort-

bekken od firmy Kasper. Malým kuřátkům podávám denně několik svlečených moučných červů. S postupem růstu pak přecházím na zofobasy. Chovným bažantům malajským přidávám ještě 2–3krát týdně (v zimním období 1krát týdně) průmyslově vyráběné krmivo pro hmyzo- a plodožravé ptáky Witte Molen Universal Pate.

Chov

O chování bažanta malajského v přírodě není mnoho informací, jedná se o velmi plachý druh. Předpokládá se, že je polygamní a tokaništěm kohouta může procházet několik slípek. V zajetí je chován po párech. Polygamní chov jsem u žádného chovatele neviděl. Dospívá a vybarvuje se druhým rokem. Jedná se o tropický druh, a tak jako u většiny pavích bažantů i malajský vyžaduje temperované zimoviště, kde musíme v zimních měsících teplotu držet nad nulou a v prvním roce života nejlépe nad +10 °C, v dalších letech postačí teplota okolo +3 °C. Voliéra nemusí být

příliš velká, je vhodné ji osadit zelení, jelikož paví bažanti zeelení nenič. Navíc se slípka může schovat před případnou agresí kohouta. U mne je velikost voliéry (š×d×v) 1×2,5×1,7 m, zálet pak 1×1×1,7 m. Voliéra je osázena jedním z kultivarů mrazu odolného bambusu **Fargesia nitida** s nízkým vzrůstem, pierisem a zeravem. Díky malé voliére jsou bažanti poměrně klidní a přijdou na zavolání a předložení hmyzu či nepražného burského oříšku (tento pamlssek mají v oblibě všichni bažanti, které jsem choval). Kohout po po-

Mapa rozšíření

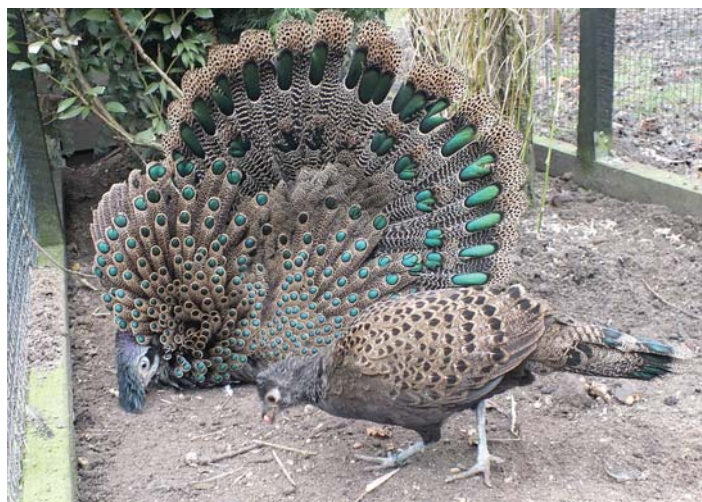
skytnutí červa či jiné pochutiny se předvádí před slípkou, roztáhne ocas a křídla a s červem či jiným krmivem v zobáku vábí slípku. Kohout krmivo střídavě pouští ze zobáku a opět zvedá, čímž slípku neustále láká. U mne v průběhu dubna slípka snáší pouze jedno vejce, které je v poměru k její velikosti extrémně velké. Jeho hmotnost přesahuje 40 g. Inkubace trvá 22–23 dnů. Tuto snůšku může slípka i několikrát zopakovat. Nicméně vícenásobným odebíráním a tím nucením slípky k další snášce se její organismus velmi vyčerpává a vede k výrazně menšímu dožití slípky. Neměli bychom tedy slípku nechat snést více než dvě snášky. Jelikož slípka neseděla, vejce jsem podložil pod zdobnělou kočinku. Toto zdobnělé plemeno slepic se mi z mnoha plemen zdobnělé drůbeže, které jsem vyzkoušel, nejvíce osvědčilo jako kvočny pro bažanty. Kuřata rostou poměrně rychle a ve 3–4 měsících jsou podobná slípce. Pohlaví se rozeznává obtížně a je třeba jistých zkušeností. Kohouti mají silnější nohu a výraznější kresbu ok na zádech a ocase. Nejjistější, i v zahraničí standardně používanou variantou, je však test DNA.

Pomineme-li bažanta bornejského (*polyplectron schleiermacheri*), kterému se budu věnovat v příštím pokračování seriálu o bažantech pavích, je bažant malajský nejvzácněji chovaným druhem bažantů pavích. Četnost jeho populace chovaná v zajetí není příliš velká a v naší zemi se jedná o vyložené vzácně chovaný druh bažanta. Zoo Praha, členové naší WPACZ-SK a jeden soukromý chovatel chovají celkem 5 párů, což je velmi pravděpodobně veškerá populace chovaná v naší zemi.

Naší WPACZ-SK, konkrétně naším členem Jakubem Janouchem, byl vypracován a schválen **Projekt bažantů pavích rodu polyplectron**. Ten se týká tří druhů pavích bažantů, a to bažanta horského (*Polyplectron*

Kohout, detail hlavy

Kohout a slípka v toku

inopinatum), bažanta bronzového (*Polyplectron chalcurom*) a bažanta malajského (*Polyplectron malacenze*). Jako u většiny bažantů se v chovu vyskytují dva hlavní problémy: inbreeding (především z nedostatku vhodných chovných jedinců a neexistující evidence) a hybridizace. Populace malajského bažanta je poznamenána křížením s bažantem bělolícím (*Polyplectron germaini*) a pavím (*Polyplectron bicalcaratum*). Tak jako u předešlých projektů v první fázi zmapujeme populaci těchto bažantů chovaných v České republice a na Slovensku. Z posbíraných dat vytvoříme databázi námi chovaných jedinců. V 90. letech bylo do České republiky impor-

továno několik kusů přímo z jejich domoviny. Tato krev by mohla být přínosem do evropských chovů, jelikož v mezinárodní plemenné knize je evidováno velmi málo jedinců, kteří jsou navíc převážně příbuzné krve. Následně z perspektivních jedinců založíme plemenné knihy chovu pro jednotlivé druhy. Chceme se zapojit do probíhajícího mezinárodního projektu bažantů pavích, necháme naše ptáky testovat DNA na čistokrevnost, tím zamezíme rozšiřování hybridů a odstraníme je z chovu. Dalším krokem bude vytvoření chovné skupiny a založení národních plemenných knih. Do plemenných knih budou zapisováni

jen čistokrevní jedinci s jasným původem nebo testování DNA na čistokrevnost. Cílem tvorby plemenné knihy bude vytvořit databázi kvalitních čistokrevných jedinců, jejichž chov bude podléhat managementu chovu. Koordinátor projektu tak bude vést evidenci všech jedinců těchto populací a dávat doporučení k páření tak, aby byla v populacích zachována co nejširší genetická variabilita a tím byla maximalizována pravděpodobnost přežití druhů ex situ. Úkolem koordinátora bude dále vést intenzivní a úzkou spolupráci s držitelem mezinárodní plemenné knihy a domluvat s ním možnou výměnu ptáků na mezinárodní úrovni.

Koordinátorem projektu bažantů pavích je jeho autor, přítel **Jakub Janouch**, kontakt: WWW. WPACZ-SK.COM j.janosch@wpacz-sk.com. Žádám tímto chovatele bažantů pavích malajských, horských a bronzových o vstřícnost. Kontaktujte prosím koordinátora Jakuba Janosche (případně mne) a nahláste vámi chované jedince výše uvedených druhů. Pomozte tak k záchraně těchto druhů v našich chovech.

text a foto: Míla Stehlík,
www.tragopan.wz.cz, infotragopan@email.cz

Kuře staré jeden týden

Kuře, stáří 14 týdnů